

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Р О З П О Р Я Д Ж Е Н Н Я
від 15 травня 2002 р. N 247-р
Київ

**Про затвердження Концепції легалізації
програмного забезпечення та боротьби з
нелегальним його використанням**

*{ Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ
N 933 (933-2013-п) від 18.12.2013 }*

1. Затвердити Концепцію легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням (додається).

2. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям забезпечити реалізацію завдань і положень, передбачених Концепцією легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням, під час розроблення програм інформатизації та проектів нормативно-правових актів.

3. Визначити Державну службу інтелектуальної власності головним виконавцем і організатором робіт з легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням за участю Генерального штабу Збройних Сил.
{ Пункт 3 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 933 (933-2013-п) від 18.12.2013 }

Прем'єр-міністр України

А.КІНАХ

Інд. 49

ЗАТВЕРДЖЕНО -
розпорядженням Кабінету Міністрів України -
від 15 травня 2002 р. N 247-р -

**КОНЦЕПЦІЯ -
легалізації програмного забезпечення та -
боротьби з нелегальним його використанням -**

Загальні положення

Ця Концепція визначає основи урядової політики щодо легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням.

Основними причинами широкого використання в країні неліцензійного програмного забезпечення є недосконалість нормативно-правової бази, несприятливі умови розвитку ринку

інформаційних технологій, відсутність негативного ставлення у суспільстві до нелегального використання програмного забезпечення та неспроможність більшої частини населення придбати легальне програмне забезпечення через його високу ціну тощо.

Легалізація програмного забезпечення спрямована на встановлення ефективної системи правової охорони програмного забезпечення як об'єкта авторського права та відповідає курсу країни на європейську інтеграцію.

Концепцією передбачається проведення заходів, пов'язаних з вдосконаленням та розвитком ринку програмного забезпечення.

Мета та завдання

Мета Концепції полягає у визначенні наукових та практичних заходів, спрямованих на вдосконалення нормативно-правової бази з питань легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням, розробленні рекомендацій щодо підвищення ефективності застосування законодавства у зазначеній сфері, створення механізму протидії нелегальному використанню програмного забезпечення.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити ряд завдань, зокрема:

розробити та прийняти нормативно-правові акти, спрямовані на вдосконалення та розвиток законодавства щодо охорони прав інтелектуальної власності у сфері програмного забезпечення;

розробити рекомендації щодо вдосконалення організації боротьби з незаконним відтворенням, розповсюдженням і використанням програмного забезпечення;

здійснити заходи щодо розбудови вітчизняної індустрії програмного забезпечення.

Стан та проблеми легалізації програмного забезпечення

За останнє десятиліття використання інформаційних технологій у світі зростає стрімкими темпами, їх основу становить програмне забезпечення - продукт інтелектуальної діяльності, який належить одночасно до сфер інформаційних технологій та авторського права.

Комп'ютери, комп'ютерні мережі і програмне забезпечення для спільного їх функціонування - це основа становлення сучасних виробничих, фінансових та бізнесових технологій у світовій економіці, що потребує значних обсягів нового програмного забезпечення, ринок якого у світі постійно збільшується.

Використання неліцензійного програмного забезпечення становить серйозну перешкоду на шляху розвитку ринку інформаційних технологій, стримує міжнародне співробітництво, сприяє розвитку тіньового сектору та інших негативних наслідків. Втрачаються можливості інвестування сфери інформаційних технологій міжнародними фінансовими та виробничими структурами, комплексного розв'язання проблем правомірного використання об'єктів інтелектуальної власності тощо.

Розвитку інформаційних технологій у країні сприятиме проведення комплексу заходів, спрямованих на використання у всіх сферах діяльності лише ліцензійного програмного забезпечення,

вдосконалення законодавства про авторське право та суміжні права щодо використання програмного забезпечення з урахуванням його специфіки.

Легалізація програмного забезпечення

В Україні використовується широкий спектр програмного забезпечення, зокрема операційні системи комп'ютерів загального призначення та локальних комп'ютерних мереж, програмне забезпечення для доступу до глобальних комп'ютерних мереж, прикладне програмне забезпечення, системи керування базами даних, системи електронного документообігу, програми для забезпечення перекладу, перевірки правопису та словники, видавничі редактори, редактори векторної та растрової графіки, інструментальні засоби створення інформаційно-пошукових підсистем та програмування, бухгалтерські програми, антивірусне програмне забезпечення, архіватори тощо. Серед них є загальновідоме програмне забезпечення іноземних виробників і створене вітчизняними організаціями та підрозділами органів державної влади.

До основних організаційних заходів щодо легалізації програмного забезпечення в органах державної влади можна віднести:

визначення вимог до програмного забезпечення, що використовується;

заборону незаконної інсталяції нового програмного забезпечення;

обов'язковість придбання ліцензійного програмного забезпечення під час закупівлі комп'ютерної техніки;

розроблення планів переходу на ліцензійне локалізоване програмне забезпечення;

використання безкоштовних аналогів комерційного програмного забезпечення;

передбачення Генеральним державним замовником у щорічних завданнях (проектах) Національної програми інформатизації:

- розроблення методичних рекомендацій з проведення аудиту програмного забезпечення;

- розроблення нормативної та методичної документації щодо боротьби з нелегальним використанням програмного забезпечення;

- створення інформаційно-довідкової системи з питань розповсюдження і використання ліцензійного програмного забезпечення;

- створення і ведення реєстру виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення.

У завданнях Програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільських шкіл передбачати:

розроблення методичних рекомендацій щодо обладнання кабінетів інформатики для загальноосвітніх навчальних закладів;

створення системи контролю постачання та використання комп'ютерної техніки і програмного забезпечення у навчальних закладах;

формування електронного реєстру ліцензійно чистих навчальних програм та електронної бібліотеки навчальних компакт-дисків.

Організація боротьби з незаконним використанням програмного забезпечення

Одним з основних видів правопорушень щодо програмного забезпечення є контрафакція, різновидами якої є відтворення, розповсюдження та використання програмного забезпечення без дозволу власника авторських прав на ці твори (комп'ютерне піратство).

Види незаконного використання програмного забезпечення, які можуть бути кваліфіковані як порушення авторського права:

продаж комп'ютерної техніки разом з незаконно встановленим програмним забезпеченням;

тиражування і розповсюдження примірників програмного забезпечення на носіях інформації без дозволу власника авторських прав;

незаконне розповсюдження програмного забезпечення через телекомунікаційні мережі (Інтернет, електронна пошта тощо);

незаконне використання програмного забезпечення користувачем.

Результати аналізу діяльності правоохоронних органів свідчать, що у переважній більшості випадків правопорушники притягаються до кримінальної чи адміністративної відповідальності за незаконну торговельну діяльність, порушення порядку провадження підприємницької діяльності, порушення податкового законодавства, а не за порушення авторських прав виробників програмного забезпечення.

Для посилення протидії правопорушенням у сфері програмного забезпечення необхідне вдосконалення нормативно-правової бази, вирішення питань кадрового забезпечення протидії правопорушенням, пов'язаним з комп'ютерним піратством, створення національного реєстру виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення, налагодження співробітництва з міжнародними організаціями тощо.

Розбудова вітчизняної індустрії програмного забезпечення

Розвиток власної індустрії програмного забезпечення має стати однією з важливих передумов цивілізованого функціонування ринку інформаційних технологій в країні. Виробництво програмного забезпечення повинно базуватися на сучасних технологіях, експортній орієнтації, привабливості для іноземних інвестицій, взаємодії з навчальними закладами, охороні прав інтелектуальної власності тощо.

Стратегія розвитку індустрії програмного забезпечення повинна будуватися з урахуванням відмінностей, що відрізняють її від продукції інших сфер виробництва, зокрема:

кінцевий продукт є інформаційно-аналітичним інструментарієм для ефективнішого управління процесами матеріального виробництва, самою інформацією і знаннями;

вартість затрачених інтелектуальних ресурсів значно перевищує

вартість використаних матеріальних ресурсів;

програмне забезпечення постійно перебуває під загрозою несанкціонованого копіювання, що ускладнює отримання правовласником належної винагороди тощо.

До основних заходів щодо розвитку індустрії програмного забезпечення належать:

створення дійових механізмів захисту від несанкціонованого копіювання;

підтримка наукових та освітніх процесів, спрямованих на розвиток інтелектуальних ресурсів;

законодавче та організаційне сприяння залученню інвестиційних ресурсів;

збільшення квот підготовки спеціалістів із спеціальностей, пов'язаних із створенням програмного забезпечення та підготовки нових навчальних програм, що відображають сучасні міжнародні вимоги до спеціалістів-програмістів;

сприяння залученню виробників програмного забезпечення до процесу інвестування частки прибутків у відповідні навчальні заклади;

пропагування привабливості інвестицій міжнародного капіталу в індустрію програмного забезпечення;

вирішення на міждержавному рівні питань щодо порядку виїзду спеціалістів-програмістів за кордон та впровадження компенсаційних механізмів для відтворення інтелектуального потенціалу;

звільнення від експортного мита виробленої продукції та наданих послуг.

Фінансове забезпечення

Фінансування заходів, пов'язаних з реалізацією завдань Концепції, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, відповідних місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

План реалізації

Для створення ефективного правового та економічного механізму функціонування ринку програмного забезпечення передбачається:

приведення законодавства щодо об'єктів авторського права і суміжних прав, до яких належить і програмне забезпечення, у відповідність з міжнародними нормами;

створення сприятливих умов щодо залучення іноземних інвестицій у сферу виробництва програмного забезпечення;

заборона незаконного встановлення нового програмного забезпечення;

першочергове розроблення стандартів у сфері інформаційних технологій;

включення вимог щодо ліцензійної чистоти програмного

забезпечення до комплексу нормативно-правових документів сертифікації прикладного програмного забезпечення навчального призначення;

забезпечення кадрами створених у системі МВС спеціальних підрозділів з питань боротьби з правопорушеннями у сфері інтелектуальної власності;

налагодження співробітництва з міжнародними організаціями, які захищають інтереси правовласників на програмне забезпечення;

створення національного електронного реєстру виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення і навчальних програм.